

OISTERWIJK

51°33'.46.36 N

05°11'15.89 O

Geschiedenis

Oisterwijk - Napoleonskerkje; jk 03-09-2012

De [oorspronkelijke parochiekerk \(Petrus' Banden\)](#) van Oisterwijk wordt tijdens het bewind van Koning Lodewijk Napoleon weer teruggegeven aan de rooms-katholieken. Voor een bedrag van *f* 7.000,- zal een nieuwe kerk voor de gereformeerden (later hervormden) worden gebouwd. De heer Hubert krijgt en aanvaardt de opdracht om de tekeningen van de nieuwe kerk te ontwerpen en het daarbij behorende bestek, begroting van kosten, etc. te maken. Er verschijnt een advertentie voor een aannemer in de Bossche Courant. De aanbesteding mislukt echter. De laagste inschrijver vraagt altijd nog *f* 10.500,-. De heer Hubert wordt gevraagd het bestek aan te passen, maar hij bedankt.

Na lang zoeken wordt Van Kampen uit Heusden benaderd, maar die zegt te oud te zijn. Hij beveelt zijn neef Van Rijswijk uit Heusden aan. “De stadsaannemer, en als daartoe kunde en genegenheid bezittende”. Van Rijswijk komt kijken, maar komt pas na lang aandringen met een globale algemene begroting van steen, kalk, hout, etc. op een kladje papier, waarin de kerkenraad weinig vertrouwen heeft. Dan wordt heer Van Heijst, woonachtig te Waalwijk, gevraagd of hij zijn diensten wil bewijzen. Hij is aannemer/timmerman en herbergier en hij heeft bovendien de kerk in Hilvarenbeek getekend. Hij komt 9 december 1809 kijken en 10 dagen later ligt er een tekening en bestek voor een kerk van 50 voet lang en 27 voet breed. Nagenoeg een kopie van de Hilvarenbeekse kerk. Er volgt een nieuwe advertentie in de Bossche Courant op 28 december 1809 en de aanbesteding lukt deze keer wel. Voor *f* 5.095,- nemen twee timmerlieden uit Tilburg, Augustinus de Bresser en Willem van der Loo, de bouw van de kerk aan. In het voorjaar van 1810 start de bouw en wordt de fundering gelegd. Op 19 april 1810 wordt de eerste steen gelegd door Folkert Rypperda, locoburgemeester - later, in 1814 burgemeester - van Oisterwijk. Een zichtbaar bewijs daarvan is niet meer te achterhalen.

Op 4 mei 1810 komen kerkenraad en bouwcommissie kijken naar het inmiddels boven de grond gekomen kerkgebouw. Het resultaat valt tegen en het plan wordt aangepast. De consistorie komt te vervallen en wordt bij de kerk getrokken. Voor een meerprijs van *f* 45,-

wordt een voorportaal (binnen) gemaakt. De officiële opening vindt plaats op zondag 2 september 1810. In 1830 wordt alsnog een consistorie achter de kerk aangebouwd, nu in gebruik als stiltecentrum. Rond 1900 vindt een grote restauratie van de kerk plaats en de laatste restauratie is van 1974. Het huidige portaalje buiten de kerk is bij die gelegenheid aangebracht.

Verbonden met de kerk is in 1982 het kerkelijk ontmoetingscentrum 'De Voorhof' gebouwd. De drie grote protestantse kerkgenootschappen zijn in 2004 gefuseerd. De Nederlands Hervormde Gemeente en de [Gereformeerde kerk](#) van Oisterwijk zijn in 2006 samengevoegd tot de Protestantse Gemeente Oisterwijk c.a. De kerk, die ook als Lodewijkskerkje wordt aangeduid, heet vanaf 2010: Protestantse Kerk. Voor 2013 staat een renovatie van de glas-in-lood-ramen op het programma.

Monumentomschrijving Rijksdienst

N.H. KERK. Klassicistisch zaalgebouw uit 1811, met pilasters. Eenklaviers orgel, rond 1760 gemaakt voor de Herv. Kerk te Hilvarenbeek door een onbekende bouwer. In 1816 overgeplaatst naar Oisterwijk. In 1975 gerestaureerd.

Monumentomschrijving

- Naam monument: Lodewijkskerkje
- Bouwperiode: 1811
- Gevels en materialen: Klassicistisch zaalgebouw met geblokte pilasters.
- Dak en bedekking: Leien schilddak met dakruiter.
- Groen: Jonge bolacacia's en beukhaag.
- Bijzonderheden: Koor driezijdig gesloten. Zonnewijzer uit 1826. Restauratie en voorportaal uit 1973.

Orgel

jk 03-09-2012

Omschrijving

Op voorstel van de dominee besluit de kerkenraad in juli 1816 om naar een passend orgel om te zien. In oktober van datzelfde jaar wordt een orgel in de St. Petruskerk in Hilvarenbeek geëxamineerd en aangekocht voor f 150,- en daarbij wordt bedongen dat het voor f 30,- getransporteerd en in de kerk opgesteld zal worden. Vermoedelijk is het in Hilvarenbeek geplaatst in 1801 en wellicht afkomstig uit de schuurkerk van Hilvarenbeek.

In 1835 wordt er *f* 450,- uitgetrokken voor een opknapbeurt en in 1858 wordt er zelfs door de diaconie geld uitgeleend aan het kerkfonds tegen een behoorlijke rente voor herstel van het orgel. In 1885 is er weer minstens *f* 300,- nodig om het orgel goed te maken.

In 1902 doet de bekende orgelbouwer L. van Dam en zonen uit Leeuwarden het voorstel een vast jaarcontract af te sluiten tegen een vaste prijs. Van Dam wijst ook op de oude houten pijpjes van het register Holpijp 8' die amper meer zijn te repareren. Hij stelt voor 39 pijpen te vervangen door solide metalen pijpen. Van Dam krijgt echter de opdracht niet. In 1905 wordt het onderhoudscontract met Van Dam opgezegd en het onderhoud wordt overgenomen door kerkorgelbouwers J. de Koff en zoon uit Utrecht. Die vervangt in 1910 twee versleten registers.

In 1940 vertoont de windlade bijspreek. De windlade wordt gedemonteerd en voor reparatie naar de werkplaats overgebracht. Het hele orgel krijgt een grote onderhoudsbeurt en de totale kosten bedragen *f* 640,-. De Koff jr. plaatst vervolgens een windmachine. Een houten koker verbindt de windmachine met de blaasbalg, waartussen een automatische reguleerkast wordt geplaatst, volgens het rolgordijnsysteem. Overigens is het orgel nog met de oorspronkelijke trapinrichting te bedienen.

Orgeldeskundige dr. Maarten Vente inspecteert het orgel in 1973 en zijn bevinding is dat het orgel nog voor driekwart authentiek is. De orgelbouwer is (nog) niet bekend, maar Vente vermoedt dat het orgel van Noord-Oost Nederlandse origine is uit omstreeks 1750.

De laatste restauratie wordt in 1972 voorbereid, maar krijgt pas in 1974 zijn beslag. Verschuieren Orgelbouw uit Heythuyzen restaureert het orgel voor *f* 17.000,-. Bij deze restauratie is het orgel gedraaid en is het schijnfront voor het orgel verwijderd. Dit front is geplaatst in de kerk in Brouwhuis bij Helmond en is aldaar nog te bezichtigen.

Het orgel is een Rijksmonument.

Dispositie

- Klavier (C-d3): Holpijp 8' bas/disc. - Prestant 8' disc. - Fluit travers 8' disc - Prestant 4' - Fluit 4' bas/disc. - Quint 3' bas - Octaaf 2' - Sesquialter st. disc.
- Pedaal (C-f): aangehangen.

In de media

Uit Oisterwijksnieuws.nl van 15 oktober 2013

Op zondag 20 oktober 2013 wordt de protestantse kerk in Oisterwijk, na een uitgebreide renovatie, weer in gebruik genomen.

Bronnen

De geschiedenis van de kerk is omschreven in het boekwerkje 'Een eeuwenoude Protestantse Kerk in Oisterwijk 1810-2010', uitgegeven ter gelegenheid van de feestweek die in september 2010 gehouden werd om het 200 jarig bestaan van het kerkgebouw te vieren. ([Link](#))

A. E. M. BOEDA VAN KELLERHOVEN
RIDDEN IN DE ORDE VAN
ORANJE NASSAU
NOTARIS EN LID VAN DEN
BEMEENTERAAD TE OISTERWIK
GEBOREN TE OISTERWIK
6 NOVEMBER 1624
OVERLEDEN ALDAAZ
1 FEBRUARI 1916

